

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдията НЕНО НЕНОВСКИ
по к. д. № 19/1992 година

Народното събрание е дало разрешение за (а) възбужда-
не на наказателно преследване срещу народния представител
✓ Андрей Луканов и (б) за задържането му като мярка за неоткло-
нение с едно гласуване. Мисля, че това е формален конституцио-
нен порок на решението.

○ От чл. 70 на Конституцията се вижда, че Народното съб-
рание дава отговор на два различни въпроса: възбуждане на на-
казателно преследване; задържане. Тези два въпроса са логи-
чески свързани, логически свързани са и решенията по тях. По
предмета си обаче те са дълбоко различни. Съвършено различни
могат да бъдат и мотивите, които формират и обосновават реша-
ването на единия и другия въпрос. Тъй като мерките за неоткло-
нение могат да бъдат нееднакви, народните представители трябва
да имат свободата да преценят искането за задържане с оглед
на неговата целесъобразност. Като имат предвид разнообразни
по характер обстоятелства, те могат да подкрепят искането за
възбуждане на наказателно преследване, но не и искането за
задържане.

○ Свободното формиране и изразяване на волята на народ-
ните представители по двата посочени по-горе въпроса е гаран-
ция за точното реализиране на разпоредбата на чл. 70 от Кон-
ституцията. Да се решат двата въпроса с едно общо гласуване,
би означавало да се създадат предпоставки за изопачаване на
смисъла и съдържанието на разпоредбата. Би означавало да се
създадат пречки народните представители да действуват в съот-

ветствие със съвестта и убежденията си (чл. 67, ап. 2 от Конституцията).

Не може да се приеме съображението, че гласувалите едновременно в полза на двете (две по предмет, макар и не по форма) искания са изразили съгласие за удовлетворяване едновременно и на двете. Първо, не става дума само за гласувалите със "за" и от тази гледна точка за наличие или не на редовно мнозинство, с което е прието решението. Става дума за формално препятствие при формиране волята на народните представители, включително и на гласувалите "против". Второ, по-важното е, че гласувалите по различен начин са били заставени обективно да дадат предпочитание на едни интереси и ценности пред други, да пренебрегнат едни интереси и ценности в името на други, да подценят по необходимост интересите и ценностите, свързани със задържането, макар и да ги осъзнават повече или по-малко, за сметка на интересите и ценностите, свързани с възбуждането на наказателно преследване. Или обратно. И не е било случайно това, че е било внесено и формално предложение за разделно гласуване, което не е било взето обаче под внимание.

Решението е трябвало да бъде взето по начин, който да позволи да се изявят и отчетат всички значими за народния представител интереси и ценности. Без това не би могло да се говори, че народният представител е формирал свободно волята си, и че свободно формираната воля е адекватно изразена в приетия акт на Народното събрание.

Не може да се приеме и съображението, че народните представители, които не са били съгласни с искането за задържане, са могли да гласуват против решението или да се въздържат. Възможността да се гласува със "за", "против" и "въздържал се" трябва да бъде осигурена не при гласуването, с което

се избира между възбуждането на наказателно преследване и задържането, а и при едното, и при другото. Народният представител трябва да има тази тройка възможност, когато гласува и по повод на искането за възбуждане на наказателно преследване и по повод на искането за задържане. Направеният вътрешно - психологически избор в рамките на алтернативата възбуждане - задържане не би могъл да се изрази външно с едно гласуване. Защото, повтарям, става дума за две различни неща и за две различни мотивации. "За", "против", "въздържал се" не могат да удовлетворят формирането и особено изявяването на тези мотивации, щом гласуването и по двата въпроса е едновременно. Ако в ценностната ориентация на даден народен представител, например, излизат напред правата на личността, при едновременното гласуване той, като преценява определени обстоятелства, би могъл да сметне, че задържането е недопустимо и за да бъде верен докрай на себе си, ще пренебрегне необходимостта от възбуждане на наказателно преследване, като гласува с "против" или "въздържал се". С това обаче ще пренебрегне важен обществен интерес, който би бил защитен с възбуждането, той би бил заставен да подцени други обществени интереси, на които Конституцията придава важно значение. И това би могло да предопредели действията не само на отделен народен представител, но и на групи народни представители.

Разбирането за начина на осъществяване разпоредбата на чл. 70 от Конституцията, възприето от Народното събрание при приемане на оспореното решение и споделено от Конституционния съд по к. д. № 19/1992 г., не е по мое мнение в съзвучие както с изискването за строго спазване имунитета на народния представител, така и с идеята за самото народно представителство.

Съображението, че Конституционният съд не може да обсъжда реда по който е станало гласуването, тъй като той се определя от Народното събрание, не е основателно. Конституционният съд не трябва да бъде лишен от възможността да прецени дали този ред е конституциосъобразен, дали е позволил да се приложи точно Конституцията. Не логично е да се приеме, че съдът проверява решението само от формална гледна точка и същевременно той да се десезира от обсъждане на реда, по който решението е прието. Защото тъкмо за формален аспект на решението става дума.

Според мен решението на Народното събрание е резултат на прилагане на разпоредбата на чл. 70 от Конституцията, което не е позволило да се проявят адекватно нормативният й смисъл и нормативното й съдържание.

27.VII.1992 г.

/Н.Неновски/